

**НОВ ПОГЛЕД ВЪРХУ ГРЪЦКИТЕ ЛИЧНИ ИМЕНА
В БЪЛГАРСКАТА АНТРОПОНИМНА СИСТЕМА
(в контекста на антропонимната наследственост/
приемственост и апелативната типологизация)¹**

Борян Янев

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

**A NEW VISION ABOUT GREEK PERSONAL NAMES
IN THE BULGARIAN ANTHROPONOMICAL SYSTEM
(in the context of anthroponomical inheritance/succession
and the typology of motivating appellatives)**

Boryan Yanev

Paisii Hilendarski University of Plovdiv

The process of borrowing names from other languages is a major way of enriching each system of personal names. Few comprehensive studies exist of Greek anthroponomy loan-words in the Bulgarian onomastic scholarship. In the following article we make an attempt to systematize Greek personal names in the Bulgarian anthroponymikon as we describe some principal characteristics and features of these names basic for our personal names system. We have also included some of the author's principles and ideas about the analysis in the study of foreign personal names in each language.

Key words: personal names, Greek names, foreign personal names, loan-words, classification, systematization

Основен начин за обогатяване на всяка личноименна система е заемането на имена от други езици. В ономастиката и езикознанието като цяло този процес е охарактеризиран като *езикова универсалия*, тъй като няма европейски език например, в чийто онимен фонд да не фигурират (дори да изобилстват) по-древни (най-често християнски) и по-съвременни преномени от други култури.

---

¹ Настоящата статия се осъществява по проект МУ13-ФЛФ-004 към Фонд „Научни изследвания“ при Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Развитието и оформянето на българската антропонимна система става на пластове с течение на времето. В този процес се преплитат и наслояват две големи групи от лични имена – домашни и заети. Още Густав Вайганд (срвн. Вайганд 1926), проучвайки личните ни имена, ги разделя на наследствени и народни. Народните (или *домашните*) лични имена в българския са наследени, от една страна, от праславянската антропонимна система, а от друга, са образувани в ново време с помощта на домашна лексика във вид на прости и сложни форми. Повечето антропонимисти причисляват към тази група и имената с тракийски и прабългарски произход. Към чуждите (или наследствени) антропоними се отнасят главно тези, които са се разпространили посредством християнската религия. Такива са *гръцките*, *латинските* и *еврейските* имена. Освен тях към този основен антропонимен пласт се причисляват и други преномени от езици, много от които нямат генетическа връзка помежду си и представят четири различни езикови семейства: *семитохамитското*, *индоевропейското*, *угро-финското* и *тюркското*.

Разглеждането на чуждите имена в която и да е антропонимна система трябва да бъде двуаспектно, т.е. да се прилагат два подхода, при които да се разграничават основната форма на преномена в чуждоезиковата култура и неговите иноезични вариации, които също могат да циркулират в номинативните практики на дадения социум. Казано по друг начин, на първо място трябва да се уповаваме на изконните за даден език имена, разграничени по „естествен род“, след което отделно да се разглеждат съответните за същия език форми на други по произход имена, които българската антропонимна система е приела: форми – резултат от функционирането на инвариантните преномени при реализацията им в речта на съответния етнос, което дава все по-силни и трайни отражения върху антропонимикона, напр.: *Мери* от Мария, *Дейвид* от Давид, *Пиер/Питър* от Петър, *Майкъл* от Михаил, *Стивън* от Стефан и др.

От фрагментарността и спорадичността на българските езиковедски проучвания по въпроса все пак личи нагласата на езиковедите антропонимисти да търсят изконната етимология на името, т.е. „езика първоизточник“, откъдето възниква преноменът или апелативът, който го е мотивирал.

Посредническата роля на другите езици за достигането на преномена до антропонимната ни система като че ли се избягва, в определени проучвания само накратко се споменава. Това би могло да се обясни и с факта, че много от чуждите преномени са нови за системата, навлезли

са през последните години и все още не са получили своите *системопридобити* и не са изпълнили своите *системообразуващи* функции.

Ето защо с оглед на една от основните дихотомии в езикознанието спрямо езиците и техните интерферентни отношения официалната (побългарената) форма на чуждото име има *инвариантен характер*, докато нейните модификации – *вариантен*.

Едно от имената със световна приемственост е гръцкото *Στέφανος*. Преноменът се извежда от стгр. същ. нар. *στέφανος* със значение `венец`. В другите езици откриваме формите Stephen, Ste, Steph, Steve, Steven, Stevie (английски), Մսէփանի (*Степан) (арменски), Estebe, Eztebe (баски), Stephanus (латински), Esteve (каталонски), Stjepan, Štefan, Stevan, Stevo, Stipan, Stipe, Stipo (хърватски), Štěpán (чешки), Stefan, Steffen, Stephan, Stef, Stefanus, Steven (датски), Tapani, Tahvo, Терро (фински), Étienne, Stéphane (френски), Stefan, Stephan (немски), István, Pista, Pisti (унгарски), Stiofán (ирландски), Stefano (италиански), Stefan, Steffen (норвежки), Stefan, Szczepan (полски), Estevão (португалски), Ștefan, Fane (румънски), Степан (руски), Steafan, Steaphan, Steenie (шотландски), Stefan, Stevan, Stevo, Stjepan (сръбски), Štefan (словашки), Štefan (словенски), Esteban, Estavan (испански), Staffan, Stefan (шведски) и пр.

Официалната българска форма е Стефан. Тя ще бъде определена и като инвариант. Останалите чуждоезиково трансформирани форми (инвариантни за съответните страни) в личноименната ни система са вариантите на официалната форма:

Например:

Чуждоезиковият вариант също може в определени случаи да поеме функцията на инвариант спрямо други форми от същия език. Сравни по-горе англ. *Стивън*.

Анализите на Татяна Калканова показват, че в българския антропонимикон навлизат все повече чуждоезикови преномени в оригинална форма от изходния език, която не търпи промени, налагани от асимилационните тенденции на българския (срвн. Калканова 2004: 78 – 81).

Като цяло обаче чуждите имена претърпяват известни фонемни, морфемни и ортографични промени, с което умело се „нагаждат“ към останалите единици в съответната онимна система, независимо от кой език произлизат. Имената на календарните светци – еврейски, гръцки и латински – според повечето български езиковеди, занимавали се с ономастика, като Ст. Илчев, Н. Ковачев, Л. Андрейчин и Ив. Дуриданов, се окачествяват като натрапени в българския и на българите от византийските църковни власти както в миналото, така и днес и като чужди на езика ни. Затова българинът се е опитвал да ги асимилира, да ги направи по-лесни за изговор и по-характерни за езиковата ни система. Това се е постигало чрез *превод* или *съкращаване*.

Сред българските ономастични проучвания върху чуждите лични имена някак си липсват достатъчно изчерпателни разработки, отнасящи се до *гръцките антропонимни заемки*. Изключение прави изследването на Хараламбос Симионидис „Гръцкото влияние върху системата на българските собствени имена“, издадено на български през 2006 г. В много отношения обаче трудът е подчинен на националистичен субективизъм – както по отношение на представените оними, така и на образуващите ги форманти (праславянски суфикси се представят за изконно гръцки и др.). Този факт не ми дава основание да приема темата за приключена. Все пак става въпрос за изключително голям корпус от имена – както изконно гръцки, така и елинизирани варианти на други антропоними.

Гръцките лични имена съществуват в две форми – официална и разговорна. Официалната е паспортната форма – тази, с която лицето се идентифицира във всички административни звена. Разговорната форма се използва в неформалното общуване, тя, за разлика от българските производни форми на официалните преномени, не може да бъде давана като паспортна и има своите стилистично-контекстови употреби. Интересен факт е, че в документите за самоличност на гръцките граждани много често се изписват и двата варианта.

Двама от гръцките антропонимисти – Йоргос Бадзиос (Γιώργος Μπάτζιος) и Мариа Галани (Μαρία Γαλάνη), в много от разработките си

подчертават характеристиките на тази социомаркирана антропонимна двувалентност. В редица радиопредавания се коментират форми като Γρηγόριος и Γρηγόρης; Ελευθέριος и Λευτέρης; Ευθύμιος и Ευθύμης; Ευστράτιος и Στρατής; Κυριάκος и Κυριακός; Σπυρίδων и Σπύρος и много други². Специално изискване е антропонимите да бъдат акцентно маркирани, затова и настоящите примери са посочени по такъв начин (този принцип няма да бъде спазван по-надолу в настоящата разработка).

Съвременните гръцки имена могат да бъдат разпределени условно в два културно-исторически пласта с оглед на техния произход. Първият пласт формират античните (главно от митологията) имена с гръцки произход. Вторият пласт се свързва с имената от православния календар. В българската антропонимна традиция се срещат преномени и от двете групи. От първата, разбира се, са много по-редки, но списъците на Националния статистически институт показват, че все още имат приемственост, макар и тя да е минимална и често да се отнася за единични случаи. Такива имена са Афродита, Софокъл, Аполон, Пенелопа и др. Вторият пласт дава имена, които в световен мащаб са едни от най-честотните (това се дължи основно и на факта, че гръцката цивилизация е един от най-древните културни феномени в световен мащаб). Такива преномени в българския антропонимикон са Петър, Стефан, Георги, Васил, Ирина, Елена и др.

Гръцките лингвисти класифицират личните антропоними по два начина. Първият ги разглежда според изходния език. Така се оформят две основни подгрупи – имена у гърците с гръцки произход и чужди имена (основно еврейски и латински). Вторият подход, който самите колеги ономасти от южната ни съседка предпочитат и все по-често налагат в изследванията си, е въз основа на пътя, по който тези имена са навлезли в езика, респ. в културата им. Възможностите са три. Това са: 1. древногръцката традиция; 2. църковната традиция и 3. масовата култура.

Както се вижда, тенденцията е към изследване на преномените не с оглед на интралингвистичните факти, а въз основа на лингвокултурологичните им особености. Тази изследователска перспектива в антропонимията се налага все повече при ономастичните изследвания в световен мащаб. Съвременната наука се опира все повече на екстралингвистичните факти, на когнитивния аспект, на културните особености. Това обаче е обект на друга разработка.

---

² Срвн. http://users.uoa.gr/~nektar/history/language/giwrgos_mpatzios_onomatwn_episkepsis.htm

Гръцките имена (според *Речник на личните и фамилните имена у българите* от Стефан Илчев и *Българска ономастика* от Николай Ковачев) спадат към четвъртия по старинност пласт в именната система на българите след старославянските, тракийските и прабългарските групи преномени. Те навлизат първоначално в средата на феодализма и най-вече под натиска на църквата след покръстването и приемането на християнската религия през IX век. Използват се първоначално за изместване/заместване на старите езически имена. У членовете на отделните родове и семейства през Средновековието до падането на България под турско робство е характерна едновременната употреба както на домашно славянско или прабългарски име (наречени общо дохристиянски имена), така и на официално църковно – християнско (каноническо). Дори самият княз Борис I е получил второ име от гръцки произход – Михаил.

От всички християнски имена историческите и политическите условия благоприятстват най-силно възприемането и разпространението на гръцките. През Средновековието християнските имена са разпространени главно сред духовенството, благородниците и градското население, докато в селата чак до XIX век преобладават славянските имена и техните производни. Както и другаде, така и в България християнската именна система е „преработена“ според звуковете и граматичните закони на местния език и му се подчинява почти безпрекословно. Затова много от българите не осъзнават например факта, че *Николай* е гръцко име и се извежда от апелативи, образуващи синтагма със значение „победа на хората/ победител на народа“, и смятат името за традиционно българско.

Гръцките имена са най-многобройни, защото повечето светци са от елинизирани области на Източното Средиземноморие. Тъй като около 2/3 от календарните светци и мъченици имат гръцки имена, техният брой у нас надминава 200, а с производните и видоизменените форми – дори много повече.

Както се знае, в недалечното минало мнозина образовани българи са знаели гръцки, поради което са разбирали значението на голяма част от имената и са ги превеждали. Ако дядото например се е казвал Годор, Теодор или Доротей, т.е. „дар от Бога, Божи дар“, кръщавали внука Божидар. Както го описва Илчев, това явление се е засилило особено много през Възраждането (Илчев 1969: 11). Превод или калкиране на гръцки имена са съответно: *Благородна* – *Евгения*, *Боголюб* – *Теофил* или *Филотей*, *Възкресия* – *Анастасия*, *Кръстьо* – *Ставри*, *Надежда* – *Елпиди*, *Небесна* – *Урания*, *Спас* – *Сотир*, *Сребро* – *Аргир*.

При много други имена от домашен произход има близки, дори еднакви по значение гръцки или латински, но голяма част от ономастите смятат, че в повечето случаи българските са възникнали самостоятелно и семантичната близост е случайна. Такива са: *Богдан – Теодосий, Божана – Теофана, Веселин – Иларион, Воин, Войно – Страти, Господин – Кирил, Желязко – Сидер, Живка, Жива – Зоя, Камен – Петър, Люба – Агатия, Мира – Ирина, Руса, Руска – Ксанта, Светла – Фота, Сретен – Тихон, Черньо – Мавро* и много други.

С оглед на казаното по-горе смятам за уместно да представя тематично разпределение на гръцките имена според тяхната функция и семантиката на мотивиралите ги лексеми. Освен споменатите в началото първопричини за антропонимна интерференция в по-късни времена съществено влияние са оказали и преките гранични (езикови) контакти, художествената литература, театърът, киното, телевизията, радиото и печатните медии, както и туристическите връзки.

Преномените от гръцки произход могат да бъдат разпределени според функцията и семантиката на изходните апелативи в следните условни тринадесет групи:

1. група – преномени с пожелателен и защитен характер

Акома – от гр. *ακόμα* – „още“, пожелателно име – за още деца

Грамо/а – от гр. *γράμμα* – „буква, писмо“, пожелателно име – да бъде грамотен

Зисо от гр. *Ζήσος* – „Да живее!“

Полихрон от гр. *πολυχρόνιος* – „дълголетен“

Скули от гр. *σκυλί* – „куче“, защитно, като Кучо, Песьо

Стамат, Стаматка гр. *Σταμάτιος* – от *σταματώ* – „спирам, прекратявам“, еднакво по значение със Запрян

Стилиян(а) гр. *στυλιανός* – „стълпник“ (от гр. *στύλος* – „стълб, колона“) – име на календарен светия. Давали го като защитно име, защото св. Стилиян се е смятал за защитник на децата

Харизан(а) от диал. харизан – „подарен“ (от гр. *χαρίζω* – „подарявам“)

Щергени от гр. *στερεά γενιά* – „Здраво поколение!“

Щерьо от гр. *στερεός* – „твърд, здрав“, и други

Тук се натъквам на пример за т.нар. нумерални пожелателните имена, срвн.:

Саранди, Саранда от гр. *σαράντα* – „40“ – защитно име: да доживее до 40 дена (докато укрепне) / (срвн. румънското **Сута, Суто** от рум.

sutã – „сто“, пожелателно – да живее 100 години – като лексикален балканизъм).

2. група – преномени с положителна семантика, образувани от прилагателни имена

Агата, Агате, Агати от гр. *αγαθός* – „добър, благ“

Агнес, Агнеса от гр. *ἀγνός* – „чист; целомъдрен“

Ариета – от гр. *Χαριέττα* – „мила, прелестна“

Арсен(ий), Арсо, Арсения от гр. *Αρσένιος* – за „мъжествен, юначен“

Аспасия – от гр. *Ασπασία* – „приятна, мила“

Герасим, Герас, Гераско от гр. *γέρας* – „почитан, почтен“

Евгалия от стргр. *εὐγάληνος* – „тих, спокоен, ясен“

Евден/а от гр. *ευδαίμων* – „щастлив, честит“

Евстати(й) от гр. *ευσταθής* – „издръжлив, траен“

Кало/у/с от гр. *καλός* – „добър, хубав“

Партен/и от гр. *παρθένιος* – „целомъдрен, девствен“, и други

3. група – преномени с отрицателна семантика или негативно възприемащо се значение

Агрион от гр. *ἀγριος* – „див, свиреп“ или „полски, селски“

Агура от гр. *ἀγουρος* – „неопитен, незрял, зелен“

Анести – от гр. *ανέστιος* – „бездомен“

Ерфан от гр. *ορφανός* – „сирак“

Полимен от гр. *πολύμηνης* – „много злопамятен“

Тарас(ий) от гр. *ταράσιος* – „безпокоен“

4. група – преномени, образувани от абстрактни съществителни имена

Армен – от гр. *εμπαρμένη* – „съдба“

Евдокия от гр. *ευδοκία* – „добра воля, благопожелание“

Евпраксия от гр. *ευπραξία* – „щастие; добродейание“

Елевтерия от гр. *ελευθερία* – „свобода“

Еморфия гр. *εμορφία* – „хубост“

Ефария от гр. *ευχάρεια* – „прелест, съгласие“

Зои, Зоя гр. *ζωή* – „живот“

Клеомен от гр. *κλέος* – „слава“

Офелия от гр. *όφελος* – „полза, печалба“

София от гр. *σοφία* – „мъдрост“

5. група – преномени, свързани по значение с външността на хората

Андрей, Андрея, Андреан, Андреана от гр. *ἀνδρός* (*P.n.*) – „на мъжа, мъжествен“

Згуро от гр. *σγούρος* – „къдрав, къдрокос“

Калиона гр. *καλλιόπη* – „хубаволика“

Ксант, Ксанти, Ксантия, Ксантина от гр. *ξανθός* – „рус, русокос“

Пахомий от гр. *παχώμιος* – „дебел, широкоплещест“

Педо, Педьо от гр. *παίδι* – „дете“

6. група – преномени, значещи животни

Драко от гр. *δράκος* – „змей“

Леон, Леона гр. *λέων* – „лъв“

Пагона от гр. *παγώνα* – „пауница“

Пердика от гр. *πέρδικα* – „яребица“

Пульо от гр. *πουλί* – „пиле, птиче“

Рахил, Рахила на гр. *Ραχήλ* – от евр. „дойна овца“

Скули от гр. *σκυλί* – „куче“

7. група – преномени, означаващи растения

Дафина, Дафинка, Дафин от гр. *δάφνη* – „дафина, лаврово дърво“

Карп гр. *καρπός* – „плод“

Керез от гр. *κεράσι* – „череша“

Кипарис от гр. *κypάριςσος* – „дървото кипарис“

Корде, Корда от гр. *κόρδα* – „струна, млада лозова пръчка“

Смирна от гр. *σμύρνα* – „дръвче мирт“

Флор от гр. *φλώρος* – „цвете“; от лат. *flos*

Хрисант, Хрисанта от гр. *Χρύσανθος* – за „златно цвете“

8. група – преномени, значещи минерали, скъпоценни камъни, метали, химични елементи

Аргир, Арго /Аргил/ от гр. *αργυρός* – „сребро“

Диаманди от гр. *διαμάντι* – „диамант“

Замфир/а, Зафир/а от гр. *σάπφειρος* – „минерал сапфир“

Малама от гр. *μάλαμα* – „злато“

Маргарит, Маргарита от гр. *μαργαρίτης* – „бисер“

Петър от гр. *Πέτρος, πέτρα* – „камък, скала“

Сидер от гр. *σίδερο* – „желязо“

Хрис, Хриса, Хриси, Хрисо от гр. *χρυσός* – „златен, злато“

9. група – преномени, означаващи занимание, социално положение, професия, специфична дейност

Алекси, Алекса, Алексей от гр. *Αλέξιος* – за този, „който носи помощ, защита“

Александър от гр. *Αλέξανδρος* – за „защитник на мъжете“

Андромаха – от гр. *Ανδρομάχη* – за тази, „която се бори с мъжете“

Андроник – от гр. *Ανδρόνικος* – за „победител на мъжете“

Архангел от гр. *αρχάγγελος* – „старши ангел, архангел“

Архип – от гр. *Ἀρχιππος* – за „водач, началник на коне“

Архонд/и – от гр. *ἀρχοντας* – „големец, господар“

Василиса – от гр. *Βασίλισσα* – „царица“

Генади(й) от гр. *Γεννάδιος* – за „благородник“

Георги от гр. *γεωργός* – „земеделец“; име на календарен светия

Деспа, Деспина от гр. *δέσποινα* – „господарка, госпожа“

Деспот, Деспотка от гр. *Δεσπότης* – за „господар, владика“

Калистрат от гр. *Καλλίστρατος* – за „добър войн“

Кирик от гр. *κήρυκος* – за „проповедник“

Никандър от гр. *Νικάνδρος* – за „побеждаващ мъжете“

Никита от гр. *νικητής* – за „победител“

Никифор от гр. *Νικηφόρος* – за „победоносец“

Никодим от гр. *Νικόδημος* – за „народопобедител“

Онуфри(й) от гр. *Ονούφριος* – за този, „който храни магарета“

Пимен от гр. *ποιμήν* – за „пастир, овчар“

Полит от гр. *πολίτης* – за „гражданин“

Сотир от гр. *Σωτήρ* – за „спасител“

Филип от гр. *Φίλιππος* – за „обичащ конете“

10. група – преномени, отразяващи семейни и роднински отношения, възрастови показатели

Делфина – от гр. *αδελφή* – „сестра“

Кора от гр. *κόρη* – „девойка, дъщеря“

Паиси(й) от гр. *Παΐσιος* – „детски“

Палая от гр. *παλαιά* – „стара“

Педо, Педьо от гр. *παιδί* – „дете“

11. група – преномени, изразяващи произход, националност и местоживееене

Аркади(й) – от гр. *Αρκαδίας* – „жител на Аркадия в Пелопонес“
Варвара от гр. *βάρβαρος* – за „варварка, негъркиня“
Виза, Визант, Византа, Византи от гр. *βυζάντιος* – „византийски“
Пелагия, Пелаги от гр. *πέλαγος* – „море“
Урания от гр. *ουράνιος* – „небесен“
Франго от гр. *φράγκος* – „европеец“

12. група – преномени, означаващи домашни и религиозни вещи, предмети и материали

Врета – от гр. *βρέτας* – „грубо дървено изваяние, статуя, идол“
Гемо, Гемко – от гр. *γέμος* – „товар, пълнеж“
Калуд, Калуди, Калуда от гр. *καλούδι* – „дар“
Козма гр. *κόσμος* – „подредба; украса“
Корде, Корда от гр. *κόρδα* – „струна“
Меро от гр. *μέρος* – „част, дял“
Мирон, Миро от гр. *μύρων*, сродно с миро – „благовонно масло“
Плума от гр. *πλουμί* – „накит, украшение“
Пране, Праньо от гр. *πράμα* – „домашна вещь, покъщнина“
Ставри, Ставро от гр. *σταύρος* – „кръст“
Стефан(а) от гр. *στέφανος* – „венец“
Темелко – побългарена форма на Темелион от гр. *θεμέλιον* – „основа“

13. група – преномени, отразяващи имена на празници

Гръцки антропоними

Ламбри/а, Ламбрин(а) гр. *Λαμπρή μέρα* – Великден
Паскал, Паско, Паскалина на гр. *Πασκάλης* или *Πάσχα* – „Великден“

Според Александра Суперанская (Суперанская 1986: 181) през византийската епоха в Гърция се заимстват едни от най-мелодичните и положителни (по значение на изходния апелатив) имена от други субкултури, с които елините са имали търговски и културни взаимоотношения. Освен *древногръцките, древноеврейските и древноримските* към тях се причисляват и *древноперсийските, асирийските, древноегипетските* и др. по произход преномени. Колкото и да са десемантизирани в днешно време (както се знае, антропонимите нямат

лексикално значение) тези имена и употребата им в личностнономинативните процеси да е по културни, родствени или индивидуални причини, все пак трите основни християнски антропонимни фонда са възникнали в древността с оглед на **семантиката на първоизточните нарицателни форми**. Ето защо за древногръцките имена се смята, че са ориентирани към „моралните и физическите достойнства у хората“ (напр. **Ксения** – от Ξενία / ξενία – „гостоприемство“; **София** – от Σοφία / σοφία – „мъдрост, знание“, σοφός – „мъдър, умен“; **Клеопатра** – от Κλεοπάτρα / от κλέος (слава) и πατρός (за/на бащата /генитив/) – „слава за баща си“, **Александър** – от Αλέξανδρος / от ἀλέξω (помагам, защитавам) и генитивната форма на ἀνήρ (мъж) – ἀνδρός (на мъжа) – „защитник на мъжете“, **Анастас** – от Αναστάσιος / от ἀνάστασις (ανά (представка за нагоре – въз, над) и στάσις (стоящ) – „възкресение“; **Атанас** – от Αθανάσιος / от ἀθάνατος – отриц. префикс α и θάνατος (смърт, смъртен) – „безсмъртен“, **Евгени(й)** – от Ευγένιος / ευγενής – от ευ (добър, благ) и γενής (роден) – „благороден“, и мн. други). Направената по-горе класификация доказва до голяма степен наблюденията не великата руска изследователка на собствените имена.

Интересно и немаловажно явление е превръщането на много от гръцките имена в „патронни“ (нещо, което е различно от „семантиката“ на името) за определена социална прослойка от обществото (което произлиза от дейността, която е упражнявал даденият светия или идол), ето защо *Георги* е покровител на войската, *Николай* – на моряците, рибарите и bankerите, *Димитър* – на лозарите и винопроизводителите, *Козма* и *Дамян* – на лечителите. Между различните култури се откриват, разбира се, и различия – *Петър* в българската култура е покровител на занаятчиите, докато *Petrus* в някои части на Германия например се свързва с метеорологичното време, а *Katharina* в немската култура е покровителка на пекарите и мелничарите, докато в България това е *Спас* (св. Спас) и др.

От приведените примери става ясно, че изследването на „значението“ на гръцките (чуждите) имена е проблем на етимолозите и би следвало да е обект на диахронни изследвания в посока „семантика на апелативите, мотивирали появата на даден преномен“, а патронните имена са проблем на етнолингвистите и етнологите.

Гръцките имена в българската антропонимна системаГръцки женски имена

<u>Изходен апелатив</u> <u>(значение)</u>	<u>Изходен</u> <u>преномен</u>	<u>Форма на</u> <u>преномена</u> <u>в български език</u>
<i>αγαθός</i> – „добър“	<i>Αγάθη</i>	Агата, Агате, Агати
<i>αυλαῖα</i> – „разкош, великолепиe“	<i>Αυλαῖα</i>	Аглая, Аглаида
<i>αγνός</i> – „непорочен, целомъдрен“	<i>Αγνή</i>	Агнес, Агнеса
„мъжествен“ от гр. <i>άνήρ</i> – „мъж“ (Gen. – <i>ανδρός</i>)		Адриана, Анриана
<i>ακόμα</i> – „още“		Акома
<i>αύξηνη</i> – „увеличаване“		Аксения, Аксиния
„защитник на мъжете“ – от гр. <i>άλέξω</i> – „защитавам, помагам“, и <i>άνήρ</i> – „мъж“ (Gen. <i>ανδρός</i>)		Алекса, Александра, Александрина
„възкресение“ – <i>ανάστασις</i> , от <i>ανά</i> – „нагоре“, и <i>στάσις</i> – „изправен, стоящ“		Анастасия
<i>άγγελος</i> – „пратеник“		Ангела, Ангелина
<i>άνθος</i> – „цвете“		Андония, Антония, Антоанета
„която се бори с мъжете“ – от <i>ανδρός</i> – „мъж“, и <i>μάχη</i> – „битка, борба“	<i>Ανδρομάχη</i>	Андромаха
„най-свята“ – от гр. <i>αρι</i> – „най-“, и <i>άδην</i> , род. пад. <i>άδένος</i> – „свят, свещен“	<i>Αριάδνη</i>	Ариадна
<i>άρτια</i> – „цяла, непокътната“		Арта
<i>άσπασιος</i> – „добре дошла, приятна, мила“	<i>Ασπασία</i>	Аспасия
„безсмъртен“; от гр. <i>α</i> – отриц. префикс, и <i>θάνατος</i> – „смърт“		Атанаска
от гр. <i>άθήρ</i> – „острие, оръжие“, и <i>άϊνη</i> – „похвала, възхвала“	<i>Αθηνή,</i> <i>Αθηνά</i>	Атина
<i>αφεντιά</i> – „благородство“		Афенда
<i>βαγγέλης</i> – „благовестител“	от м. <i>Βαγγέλης</i>	Ванга, Вангела, (Е)вангелия

<i>βάρβαρος</i> – „чужд“, т.е. „чужденка“		Варвара
<i>βασίλισσα</i> – „царица“		Василиса
<i>βασιλεύς</i> – „цар“		Василка, Василена
„носещ победа“ – от <i>φέρω</i> – „нося“, и <i>νίκη</i> – „победа“	<i>Φερενίκη</i>	Вероника
<i>γεωργός</i> – „земеделец“ – от гр. <i>γη</i> – „земя“, и <i>έργο</i> – „работа“		Гергана
<i>γράμμα</i> – „буква, писмо“		Грама
<i>γρήγορος</i> – „буден, бдителен“		Григоре(и)на, Григория
<i>δάφνη</i> – „лаврово дърво“	<i>Δάφνη</i>	Дафина
<i>δελιά</i> – „от остров Делос“	<i>Δελιάς</i>	Делиа, Делия
<i>αδελφή</i> – „сестра“ (според друга теория – от <i>δελφис</i> – „делфин“)		Делфина
<i>δέσποινα</i> – „госпожа, господарка“	<i>Δέσποινα</i>	Деспа, Деспина
„майката земя“ – от гр. <i>δε</i> – „земя“, и <i>μήτηρ</i> – „майка“		Димитрина
<i>δώρο</i> – „подарък“, и <i>θεός</i> – „бог“, т.е. „божи дар“	<i>Δωροθέος</i>	Доротеа, Доротея
„изобилие на цветя“	<i>Ευανθία</i>	Евантия
<i>εὐγάληνος</i> – „тих, спокоен, ясен“		Евгалия
<i>ευγενής</i> – „благороден“ – от гр. <i>ευ</i> – „добър, благ“, и <i>γενής</i> – „роден“		Евгения
от <i>ευ</i> – „добър“, и <i>δοκέω</i> – „изглеждам“	<i>Ευδοκία</i>	Евдокия
от <i>ευρύς</i> – „отворен, обширен“, и <i>δίκη</i> – „присъда“	<i>Ευρυδίκη</i>	Евридика, Евредика
<i>ευσεβής</i> – „смирнен, богобоязлив, благочестив“		Евсевия
„цъфтеж, цвете“	<i>Ευθαλία</i>	Евталия
„с добро настроение, весел“, от <i>εὐθυμός</i> , от <i>ευ</i> – „добър“, и – <i>θυμός</i> „настроение“		Евтима, Евтимия
„щастие“	<i>Ευτυχία</i>	Евтихия
<i>καθαρός</i> – „чист“ (други хипотези: от <i>Εκατερίνη</i> / <i>ἐκάτερος</i> – „всяко от двете, всеки от двамата“; от <i>αἰκία</i> – „мъчение, мъка“)	<i>Αικατερίνη</i>	Екатерина, Катерина

<i>εὐξενος</i> – „гостоприемен“		Ексена
<i>ελένη</i> – „факла, лампа“ или „сияние“ / или <i>ελλη</i> – „слънч. светлина“ / или от <i>σελήνη</i> – „луна“	<i>Ελένη</i>	Елена
„хубост“	<i>Ευμορφία</i>	Еморфия
„вътрешна победа“	<i>Ἐνδορνίκη</i>	Ендоника
<i>ειμαρμένη</i> – „съдба“		Ермена
„добро предвещание“ или „добро име“ – от гр. <i>ευ</i> – „добър“, и <i>φημί</i> – „да говоря, да предвещавам“		Ефимия
„радост, веселие“ – име на една от трите грации в старогръцката митология	<i>Ευφροσύνη</i>	Ефросина
<i>σάπφειρος</i> – „минерал сапфир“		Замфира, Зафира
<i>Ζηναίς</i> , <i>Ἴδος</i> – „божествена като Зевс“		Зинаида
<i>ζωή</i> – „живот“	<i>Ζωή</i>	Зоя
„цвят на теменуга“; от гр. <i>ιόλη</i> – „теменуга“, и <i>άνθος</i> – „цвете, цвят“		Йоланда
<i>ειρήνη</i> – „мир“	<i>Ειρήνη</i>	Ирина
„дъга“, откъдето идват и названията на цветето ирис и на ириса на окото	<i>Ἴρις</i>	Ирис
„подарък на Изис“ – от името на егип. богиня Изид ³ и гр. <i>δώρο</i> – „подарък“		Исидора
<i>κάλλος</i> – „хубост“, и <i>οψ</i> – „израз, лице“ или „глас“	<i>Καλλιόπη</i>	Калиопа
„хубав Иван“ – от <i>κάλλος</i> – „хубав“, и евр. Иван		Калояна
„светлина за мъжа“ – от <i>κέκασμαι</i> – „светя“, и <i>άνήρ</i> – „мъж, човек“ (Gen. – <i>ανδρός</i>)	<i>Κασσάνδρα</i>	Касандра
„слава“ – от <i>κλέος</i> – „слава“		Клео
„слава за баща си“ – от <i>κλέος</i> – „слава“, и <i>πατρός</i> – „баща (на бащата)“	<i>Κλεοπάτρα</i>	Клеопатра
„момиче, девица“	<i>Κόρη</i> <i>Κόριννα</i>	Кора, Корина

³ Покровителката на жените и децата. Тя е най-популярна сред египетските богини, почитана също от гърците и римляните.

<i>κόρδα</i> – „струна, млада лозова пръчка“		Корде, Корда
„гостоприемство“	<i>Ξενία</i>	Ксения
по град Лариса		Лариса
„жена“; име от античната митология	<i>Λήδα</i>	Леда
„като лъв / силен като лъв“; от <i>λέων</i> – „лъв“		Леона
„от/родом от областта Лидия“ ⁴	<i>Λυδία</i>	Лидия
<i>μαύρος</i> – „черен, тъмнокож“		Мавра
<i>μάλαμα</i> – „злато“		Малама
<i>μάλτα</i> – „мека, нежна“		Малта
<i>μαργαρίτης</i> – „перла, бисер“		Маргарита
<i>μελανιά</i> – „тъмна, черна“	<i>Μελάνια</i>	Мелания
„пчела“	<i>Μέλισσα</i>	Мелиса
<i>μορφή</i> – „форма“, „хубост“		Морфа
„победител / победа на народа“ – от <i>νίκη</i> – „победа“, и <i>λαός</i> – „хора, народ“		Николина
от топонима <i>Όλυμπος</i>	<i>Ολυμπία</i>	Олимпия
<i>όφελος</i> – „помощ“		Офелия
<i>παλαιά</i> – „стара“		Палая
„пресвета“ – от <i>παν</i> – „изцяло, напълно, всички“, и <i>άγιος</i> „свята“	<i>Παναγία</i>	Панагия
„дарена от всички, вседарена“	<i>Πανδώρα</i>	Пандора
<i>Παρασκευη</i> – „петък“; „подготовка“		Параскева, Парашкева
<i>πηνέλοψ</i> – вид патица (според друга хипотеза – от гр. <i>πήνη</i> – „конец, влакно“)	<i>Πηνελόπη</i>	Пенелопа
<i>πέρδικα</i> – „яребица“		Пердика
„камък“; <i>πέτρος, πέτρα</i> – „камък, скала“		Петра, Петрана
„гостоприемна“ – от <i>πολλοί</i> „много“, и <i>ξένοι</i> „чужденци, пътници“	<i>Πολυξένη</i>	Поликсения
<i>πρώτη</i> – „първа“		Прота
<i>σεβαστός</i> – „почитан, почтен“		Севаста, Севастия
„луна“ или от прил. „блестяща, лъчиста“	<i>Σελήνη</i>	Селена

⁴ Древна област в Мала Азия.

„жена от хълма Кинтос“	<i>Κύνθια</i>	Синтия
<i>σμίρνα</i> – дръвче мирт или смола от него		Смирна
„мъдрост, знание“	<i>Σοφία</i>	София
<i>στέφανος</i> – „венец“		Стефана
„стълпник“ – от гр. <i>στύλος</i> – „стълб, колона“		Стилиана, Стилияна
„божи подарък“ – от <i>θεός</i> „бог“, и <i>δότης</i> – „дар“		Теодора, Тодора
„божи подарък“ – от <i>θεός</i> – „бог“, и <i>δότης</i> – „дар“		Теодосия
„Богоявление“ – от гр. – <i>θεός</i> – „Бог“, и <i>φανής</i> – „явяване“	<i>Θεοφάνεια</i>	Теофана, Теофания
„жителка на Тира ⁵ “ (колеблива етимология – от <i>θέρος</i> – „лято“, или от <i>θερίζω</i> – „жъна“)		Тереза
<i>ουράνιος</i> – „небесен“	<i>Ουρανία</i>	Урания
„любител на коне“; от <i>φίλος</i> – „приятел“, и <i>ἵππος</i> – „кон“		Филипа, Филипия
<i>χρυσή</i> – „златна“		Хриса
<i>χρυσή</i> – „златна“		Хриса / Христа
<i>χρυσός</i> – „златен, злато“	<i>Χριστίνη</i>	Христина

Гръцки мъжки имена

<u>Изходен апелатив (значение)</u>	<u>Изходен преномен</u>	<u>Форма на прено- мена в български език</u>
<i>ἀύριον</i> – „утре“		Аврион
<i>αγαθάγγελος</i> – „добровестител“		Агатангел
<i>ἀγριος</i> – „полски, селски“/„див, свиреп“		Агрион
„защитник“ – <i>ἀλέξω</i> – „защитавам, помагам“	<i>Αλέξιος</i>	Алекс, Алекси, Алексей
„защитник на мъжете“ – от гр. <i>ἀλέξω</i> – „защитавам, помагам“, и <i>ἀνήρ</i> – „мъж“	<i>Αλέξανδρος</i>	Александър
„безпечален“	<i>Αλυπιος</i>	Алипи

⁵ Тира (Санторини) е остров от групата на Цикладите. Той заема територия от 74 кв. км.

„възкресение“ – <i>ανάστασις</i> , от <i>ανά</i> – „нагоре“, и <i>στάσις</i> „изправен, стоящ“	<i>Αναστάσιος</i>	Анастас
<i>ανατολή</i> – „изгрев“	<i>Ανατόλιος</i>	Анатол, Анатоли(й)
<i>άγγελος</i> – „пратеник“	<i>Άγγελος</i>	Ангел
<i>άνθος</i> – „цвете“		Андон, Антон
„мъжествен“ – от гр. <i>άνήρ</i> – „мъж“	<i>Ανδρέας</i>	Андрей
„победител на мъжете“ – от гр. <i>ανδρός</i> – „мъж, мъжки“, и <i>νίκη</i> – „победа“	<i>Ανδρόνικος</i>	Андроник
<i>ανέστιος</i> – „бездомен“		Анести
<i>άνθος</i> – „цвете“	<i>ΆΑνθιμος</i>	Антим
<i>άπόλλυμι</i> – „да унищожавам, да разрушавам“ (други теории: 1) от индоевр. корен <i>*apelo</i> – „сила, мощност“; 2) родствено с <i>Appaliunas</i> – анатолски бог – „бащата лъв“ или „бащина светлина“)	<i>Απόλλων</i>	Аполон
<i>απόστολος</i> – „пратеник; апостол“	<i>Απόστολος</i>	Апостол
<i>αργυρός</i> – „сребро“	<i>Αργυρός</i>	Аргир, Аргил
името на бог Арес	<i>Άρης</i>	Ари
„най-добра цел“ – от <i>άριστος</i> – „най-добър“, и <i>τέλος</i> – „цел“	<i>Αριστοτέλης</i>	Аристотел
„жител на Аркадия“ (от гр. <i>άρκτος</i> – „мечка“)	<i>Αρκάδιος</i>	Аркади(й)
<i>ειμαρμένη</i> – „съдба“		Армен
<i>αρσένιος</i> – „мъжествен, юначен“	<i>Αρσένιος</i>	Арсен(и/ий)
<i>αρχάγγελος</i> – „старши ангел, архангел“		Архангел
„безсмъртен“; от гр. <i>α</i> – отриц. префикс, и <i>θάνατος</i> – „смърт“	<i>Αθανάσιος</i>	Атанас
<i>αφέντης</i> – „господар“		Афенди
<i>βαγγέλης</i> – „благовестител“	<i>Βαγγέλης</i>	Вангел
<i>βασιλεύς</i> – „цар“		Васил, Васили(й)
<i>βυζάντιος</i> – „византийски“	<i>Βυζάντιος</i>	Визант, Византи
<i>γέμος</i> – „товар, пълнеж“) прен. – „чедо от сърце“)		Гемо
<i>γεννάδιος</i> – „благородник“	<i>Γεννάδιος</i>	Генади(й)
<i>γεωργός</i> „зеделец“ – от гр. <i>γη</i> – „земя“, и <i>έργο</i> – „работа“	<i>Γεώργιος</i>	Георги

<i>γέρας</i> – „стар“ или „почитан, почтен“	<i>Γεράσιμος</i>	Герасим
<i>γρηγόροσ</i> – „буден, бдителен“	<i>Γρηγόριος</i>	Григор, Григори(й)
„сила, мощ на народа“ – от <i>δήμος</i> – „народ“, и <i>σθένος</i> – „сила, мощ“	<i>Δημοσθένης</i>	Демостен
<i>θ</i>	<i>Διαγόρας</i>	Диагор
<i>διαμάντι</i> – „диамант“		Диаманди
„майката земя“ – от гр. <i>δε</i> – „земя“, и <i>μήτηρ</i> – „майка“	<i>Δημήτριος</i>	Димитър
<i>διός</i> – „божествен; светъл“		Дио
„роден от Зевс“ – <i>Διός</i> – „на/от Зевс“, и <i>γενής</i> – „роден“	<i>Διογένης</i>	Диоген
от гр. <i>Διός</i> – „на Зевс“, и <i>Νύσσα</i> – легендарната планина Низа (на остров Крит)	<i>Διονύσιος</i>	Дионис, Диониси(й)
„дар Божи“ – от гр. <i>δώρο</i> – „подарък“, и <i>θεός</i> – „Бог“	<i>Δωρόθεος</i>	Доротей
„даден от бога“	<i>Δοσίθεος</i>	Доситей
<i>δράκων</i> – „змей“		Драко
<i>δρόσος</i> – „роса, прохлада“		Дросьо
„благовестител“ – от гр. <i>ευ</i> – „добър“, и <i>άγγελος</i> – „вестител, пратеник“	<i>Ευάγγελος</i>	Евангел
<i>ευγενής</i> – „благороден“ – от гр. <i>ευ</i> – „добър, благ“, и <i>γενής</i> – „роден“	<i>Ευγένιος</i>	Евгени(й)
„добре изглеждащ, похвален“ – от гр. <i>ευ</i> – „добър“, и <i>δοκέω</i> „изглеждам“	<i>Ευδόκιμος</i>	Евдоким
<i>εύλογιος</i> – „благоразумен“	<i>Ευλόγιος</i>	Евлоги(й)
<i>ευμένιος</i> – „благосклонен“	<i>Ευμένιος</i>	Евмений
<i>ευσεβής</i> – „смирнен, богобоязлив, благочестив“	<i>Ευσέβιος</i>	Евсевий (разпространено през Средновековието име заради св. Евсевий Верчелски ⁶)
<i>ευσταθής</i> – „траен, издръжлив“	<i>Ευστάθιος</i>	Евстати(й)

⁶ Той е първият (около 345 г.) епископ на Верчели. Изявил се като ревностен защитник на Никеиската вероизповед. Понеже се противопоставил смело на осъждането на св. Атанасий Велики на събора в Милано (в 355 г.), бил изпратен на заточение в Скитополис в Палестина. При император Юлиан му било позволено да се завърне и заеме трона си. Заедно със Св. Иларий Пиктавийски водил борба до края на живота си против арианството.

„плодородният“ – от гр. ευ – „добър“, и στάχυς – „жътва, плод“	Ευστάχυς	Евстах, Евстатхи(й)
„добър воин“	Ευστάθιος	Евстрати(й)
„с добро настроение, весел“ – от εύθυμος, от ευ – „добър“, и θυμός – „настроение“	Ευθύμιος	Евтимий, Евтим
∅	Αιγεύς	Егей
ειμαρμένη – „съдба“		Ермен, Ермин
εὐφρων – „весел“		Ефрон
σάπφειρος – „минерал сапфир“		Замфир, Зафир
σγούρος – „къдрав, къдрокос“		Згуро
„Да живее!“	Ζήσος	Зисо
ζωγράφος – „живописец“		Зограф
ζώσιμος – „жизнеспособен, приспособим“	Ζώσιμος	Зосим
ζωτικός – „жизнен“	Ζωτικός	Зотико
„свято име“	Ἱερωνυμος	Йероним
οικονόμος – „пестелив човек, домакин“		Иконом
ιλαρός – „весел, усмихнат“	Ιλαρίων	Иларион
виж Ирина		Иринея, Ирин
„подарък на Изис“ – от името на егип. богиня Изиди и гр. δῶρο „подарък“	Ισίδωρος	Исидор, Изидор
„добър/ красив воин“ – от κάλλος – „хубав“, и στρατός – „воин, армия“	Καλλίστρατος	Калистрат
„хубав Иван“ – от κάλλος – „хубав“, и евр. Иван		Калоян
καλούδι – „дар“		Калуд
καρπός – „плод“		Карп
κέρας – „череша“		Керез
κυπάρισσος – „дървото кипарис“		Кипарис
„от остров Кипър“	Κυπριανός	Киприан, Киприян
„принадлежащ на господаря си“ – от κύριος – „господар“	Κυριακός	Кириак, Киряк
κήρυκος – „проповедник“	Κήρυκος	Кирик
κύριος – „господар“	Κύριλλος	Кирил
κύριος – „господар“	Κύριλλος	Кирил

„неделен“/ или от <i>κύριος</i> – „господар“	<i>Κυριακός</i>	Кирияк/и
<i>κόσμος</i> – „порядък“	<i>Κόσμος</i>	Козма, Кузма, Кузман
<i>κρίνος</i> – „крин, лилия“		Крино
<i>κροώνη</i> – „врана“	<i>Κρόνος</i>	Крон, Кроно/ьо
<i>ξανθός</i> – „русокок“		Ксант, Ксанти
„чуждоезичен“	<i>Ξενοφών</i>	Ксенофон
<i>λαμπρός</i> – „светъл, блестящ“ (или от <i>Λαμπρή μερα</i> – „Великден“)	<i>Λάμπρος</i>	Ламбро, Ламбри, Ламбрин
<i>λέων</i> – „лъв“		Леон
„като лъв / силен като лъв“; от <i>λέων</i> – „лъв“	<i>Λεωνίδας</i>	Леонид
<i>μαύρος</i> – „черен, тъмнокож“		Мавро, Маври
<i>μαύρος</i> – „черен, тъмнокож“ (или преосмислено от мавруд – винен сорт грозде)		Мавруди
виж Маргарита		Маргарит
„ученолюбив“	<i>Μελέτιος</i>	Мелетий
<i>μέρος</i> – „част, дял“		Меро
„който изследва, води се по метод“ – <i>μέθοδος</i> – „стремеж“ / „метод“, от <i>μετά</i> – „с/със“, и <i>οδός</i> – „път“	<i>Μεθόδιος</i>	Методи, Методий, Методия
„благовонно масло“	<i>Μύρων</i>	Мирон
„от майка явен“ – от <i>μήτηρ</i> – „майка“ (<i>Gen.</i> – <i>μητρος</i>), и <i>φάνης</i> – „явен“	<i>Μητροφάνης</i>	Митрофан
„наскоро посаден, новопокръстен“	<i>Νεόφυτος</i>	Неофит
„идващ в дома“	<i>Νέστωρ</i>	Нестор
„победител“	<i>Νικητής</i>	Никита
„победоносец“ – от <i>νίκη</i> – „победа“, и <i>φορέω</i> – „нося“	<i>Νικηφόρος</i>	Никифор
„победа/победител на хората/народа“ – от <i>νίκη</i> – „победа“, и <i>δήμος</i> – „народ“	<i>Νικοδήμος</i>	Никодим
„победител на народа“ – от <i>νίκη</i> – „победа“, и <i>λαός</i> – „хора, народ“	<i>Νικόλαος</i>	Николай, Никола
<i>ὀδύσσομαι</i> – „мразя“	<i>Ὀδυσσεύς</i>	Одисей
<i>ο</i>	<i>Ὀλυμπος</i>	Олимп
<i>ὀνοφορβός</i> – „който храни магарета“	<i>Ὀνούφριος</i>	Онуфри(й)

<i>ορφνή</i> – „тъмнината на нощта“	<i>Ορφεύς</i>	Орфей
<i>παῖσιος</i> – „детски“	<i>Παῖσιος</i>	Паиси(й)
„пре/все/свети“	<i>Παναγιώτης</i>	Панайот
„всемилолюбив“	<i>Παντελεήμων</i>	Панте(а)лей, Панте(а)леймон
<i>παρθένιος</i> – „целомъдрен, девствен“	<i>Παρθένιος</i>	Партен(и /ий)
„камък“; <i>πέτρος, πέτρα</i> – „камък, скала“	<i>Πέτρος</i>	Петър
<i>ποιμήν</i> – „пастир, овчар“	<i>Ποιμήν</i>	Пимен
<i>πλατύς</i> – „широкоплещест“	<i>Πλάτων</i>	Платон
<i>προκοπή</i> – „късмет, напредък“	<i>Προκόπιος</i>	Прокопи(й)
<i>ρίζωμα</i> – „корен, племе, род“		Ризо
<i>Σάββατο</i> – „събота“	<i>Σάββα</i>	Сава
<i>σαράντα</i> – „четиридесет“		Саранди
<i>σεβαστός</i> – „почитан, почтен“	<i>Σεβαστός</i>	Севаст
<i>σίδηρο</i> – „желязо“		Сидер
<i>σκυλί</i> – „кученце“		Скули
от <i>σως</i> – „цял, съхранен“, и <i>κράτος</i> – „сила“	<i>Σωκράτης</i>	Сократ
<i>σωτηρία</i> – „спасение“	<i>Σωτήρ</i>	Сотир
<i>σοφός</i> – „мъдър“		Софо
<i>σώφρων</i> – „благоразумен“	<i>Σωφρόνιος</i>	Софрон(ий)
<i>σπάνιος</i> – „рядък, изключителен“ (или от <i>Ισπανός</i> – „испанец“)		Спано
<i>σπυρίς</i> – „кошничка за хляб“ (или от лат. <i>spiritus</i> – „дух“)	<i>Σπυρίδων</i>	Спиридон
<i>σταύρος</i> – „кръст“		Ставри, Ставро
<i>σταματώ</i> – „спирам, прекратявам“	<i>Σταμάτιος</i>	Стамат
<i>στερεός</i> – „твърд, здрав“		Стерьо(ю), Щерьо(ю)
<i>στέφανος</i> – „венец“	<i>Στέφανος</i>	Стефан
„стълпник“ – от <i>στύλος</i> – „стълб, колона“	<i>Στυλιανός</i>	Стилия/ан, Стелия/ан Щилия/ан, Щелия/ан
<i>στρατός</i> – „армия; военен“		Страти
<i>τάξιμον</i> – „обричане, обещание“		Таксим
<i>ταχύς</i> – „бърз“		Тахо
„основа“ (вероятно от турски)	<i>Θεμελίων</i>	Темелион, Темелко
„дар божии“ – <i>θεός</i> – „бог“, и <i>δώρο</i> – „подарък“	<i>Θεόδωρος</i>	Теодор, Тодор

„божи подарък“ – от <i>θεός</i> – „бог“, и <i>δότης</i> – „дар“	<i>Θεοδόσιος</i>	Теодоси(й)
виж Теофана	<i>Θεοφανός</i>	Теофан
„божи приятел“ – от <i>θεός</i> – „бог“, и <i>φίλος</i> – „приятел“	<i>Θεόφιλος</i>	Теофил
„Божия благодат“	<i>Θεοχάρης</i>	Теохар
<i>τιμή</i> – „чест, почит“	<i>Τιμών</i>	Тимон
„уважаващ, почитащ Бога“ – от <i>τιμάω</i> – „почитам, уважавам“, и <i>θεός</i> – „Бог“	<i>Τιμόθεος</i>	Тимотей
„щастливец“	<i>Τυχών</i>	Тихон
<i>τρυφή</i> – „сентиментален, деликатен“	<i>Τρύφων</i>	Трифон
„добродетелен“	<i>Φιλάρετος</i>	Филарет
„обичащ“, „приятелски“	<i>Φιλήμων</i>	Филимон
„любител на коне“ – от <i>φίλος</i> – „приятел“, и <i>ἵππος</i> – „кон“	<i>Φίλιππος</i>	Филип
от <i>φίλος</i> – „приятел“, и <i>θεός</i> – „Бог“, т.е. „любим на бога, боголюб“	<i>Φιλόθεος</i>	Филотей
<i>φως</i> – „светлина“	<i>Φώτιος</i>	Фоти(й)
„светнал от радост“ – от <i>χαρά</i> – „щастие, радост“, и <i>λάμπω</i> – „светя“	<i>Χαραλάμπος</i>	Харалампи(й)
<i>χάρις</i> – „прелест, добрина“	<i>Χάρις</i>	Хари
<i>χάρη</i> – „прелест, доброта“	<i>Χάρις</i>	Харит
<i>χάρη</i> – „прелест, доброта“	<i>Χαρίτων</i>	Харитон
<i>έκτωρ</i> – „който държи здраво“, от <i>έχω</i> – „държа, хващам“	<i>Έκτωρ</i>	Хектор
<i>χρυσός</i> – „златен, злато“		Хрис, Хриси, Христо
„златно цвете“ – <i>χρυσός</i> – „златен, злато“, и <i>άνθος</i> – „цвете“	<i>Χράσανθος</i>	Хрисант
<i>στερεά γενιά</i> – „Здраво поколение!“		Щергени
„закрепявам“	<i>στερεών</i>	Щерион
<i>ιάσθαι</i> – „лекувам, церя“	<i>Ίασων</i>	Ясон

ЛИТЕРАТУРА

Вайганд 1926: Вайганд, Г. *Българските собствени имена – произход и значение*. София: Книгоиздателство Т. Ф. Чипевъ, 1926.

Георгиев 1960: Георгиев Вл. *Българска етимология и ономастика*. София: БАН, 1960.

Илчев 1969: Илчев, Ст. *Речник на личните и фамилните имена у българите*. София: БАН, 1969.

Калканова 2004: Калканова, Т. *Популярно ли е твоето име?* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2004.

Ковачев 1987: Ковачев, Н. *Българска ономастика*. София: Наука и изкуство, 1987.

Матюс 2000: Matthews, E., Hornblower, S., Fraser, P. M. *Greek Personal Names: Their Value as Evidence*. London: Oxford University Press, 2000.

Симеонидис 2006: Симеонидис, Х. П. *Гръцкото влияние върху системата на българските собствени имена*. София: Ах-Ба-Ка, 2006.

Суперанская 1986: Суперанская, А. *Теория и методика ономастических исследований*. Москва: Либроком, 1986.

Янев 2009: Янев, Б. *Система на личните имена в българския и немския език*. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2009.

[http://users.uoa.gr/~nektar/history/language/giwrgos_mpatzios_onomatwn_episkopsis.htm]

[<http://www.behindthename.com/names/usage/ancient-greek>]